

Innst. 100 L

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Prop. 150 L (2011–2012)

Innstilling fra justiskomiteen om endringer i forsinkelsesrenteloven mv. (gjennomføring av direktiv 2011/7/EU av 16. februar 2011 om kamp mot forseinka betaling i handelshøve)

Til Stortinget

1. Sammendrag

Justis- og beredskapsdepartementet foreslår i proposisjonen visse lovendringer til gjennomføring av direktiv 2011/7/EU om kamp mot forseinka betaling i handelshøve, som har blitt innlemma i EØS-avtalen. Det blir gjort framlegg om enkelte endringer i forsinkelsesrenteloven og kjøpsloven, slik at norsk rett kjem i samsvar med direktivet. Direktivet gjeld i avtalar om kjøp av varer og tenester mellom føretak og mellom føretak og offentlege myndigheiter. Forbrukarar er ikkje omfatta av direktivet, og får ikkje endra rettsstillinga si som følgje av endringsforslaga, med unntak av ei generell auke i forseinkingsrentesatsen.

Departementet foreslår ei auke i forseinkingsrentesatsen med eit prosentpoeng. For forbrukarar kan ein framleis fastsette i forskrift ein lågare sats enn den som følger av lova, om det er ynskjeleg. Vidare blir det foreslått føresegnar som har til føremål å korte ned kredittida i avtalar mellom føretak og i avtalar mellom føretak og det offentlege. Føresegne rør ikkje ved høvet til å avtale betalingsplanar (avdrag). Det blir også gjort framlegg om ein kompensasjon til fordringshavaren til dekning av inndrivingskostnader når det skal betalast forseinkingsrente etter lova. Det blir også gjort klårt at visse avtalevilkår som rør ved retten til forseinkingsrenter og erstatning for inndrivingskostnader anten skal sjåast som urimelege eller

presumerast å vere urimelege. Departementet gjer framlegg om at enkelte vilkår ikkje kan nyttast når ei offentlig myndigheit er skuldnar. Somme av føresegnene i lovforslaget er gjort ufråvikelege, slik at ein ikkje ved avtale kan fråvike dei til ulempe for fordringshavaren.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Bøhler, Tore Hagebakken, Sigvald Oppebøen Hansen, Anna Ljunggren og Tove-Lise Torve, fra Fremskrittspartiet, Hans Frode Kieland Asmyhr, Ulf Leirstein, Åse Michaelsen og lederen Per Sandberg, fra Høyre, André Oktay Dahl og Anders B. Werp, fra Sosialistisk Venstreparti, Akhtar Chaudhry, og fra Senterpartiet, Jenny Klinge, viser til Prop. 150 L (2011–2012) Endringer i forsinkelsesrenteloven mv. (gjennomføring av direktiv 2011/7/EU av 16. februar 2011 om kamp mot forsinket betaling i handelsforhold).

Komiteen viser til at Justis- og beredskapsdepartementet her foreslår visse lovendringer til gjennomføring av direktiv 2011/7/EU om kamp mot forsinket betaling i handelsforhold, som har blitt innlemmet i EØS-avtalen. Dette innebærer enkelte endringer i forsinkelsesrenteloven og kjøpsloven, slik at norsk rett kommer i samsvar med direktivet. Direktivet gjelder i avtaler om kjøp av varer og tjenester mellom føretak og mellom føretak og offentlige myndigheter. Forbrukere er ikke omfattet av direktivet, og får ikke endret rettsstilling som følge av endringsforslagene, med unntak av en generell økning i forsinkelsesrentesatsen. Komiteen har merket seg at denne økningen utgjør ett prosentpoeng. For

forbrukere kan det fremdeles fastsettes i forskrift en lavere sats enn den som følger av loven, om det er ønskelig. Videre blir det foreslått tiltak som har til formål å korte ned kredittiden i avtaler mellom foretak og i avtaler mellom foretak og det offentlige. Dette medfører ikke endringer i mulighetene til å avtale avdragsordninger.

Komiteen viser også til at det foreslås en kompensasjon til fordringshaveren til dekning av inndrivingskostnader når det skal betales forsinkelsesrente etter loven. Det blir også gjort klart at visse avtalevilkår som vedrører retten til forsinkelsesrenter og erstatning for inndrivingskostnader enten skal sees som urimelige eller presumeres å være urimelige. Komiteen viser videre til at det foreslås at enkelte vilkår ikke kan brukes når offentlig myndighet er skyldner.

Komiteen foreslår at det tas inn en korttittel til loven, "forsinkelsesrenteloven".

Komiteen viser for øvrig til proposisjonen, de fremlagte forslag og begrunnelsene gitt for disse.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i forsinkelsesrenteloven mv.
(gjennomføring av direktiv 2011/7/EU om kamp mot
forseinka betaling i handelshøve)

I

I lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. skal det gjerast følgjande endringar:

Lovas tittel skal lyde:

Lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling mv. (forsinkelsesrenteloven)

Ny § 2 a skal lyde:

§ 2 a *Særlige regler for avtaler mellom virksomheter om kjøp av varer eller tjenester*

Ved avtaler mellom virksomheter om kjøp av varer eller tjenester skal betalingsfristen ikke overstige 60 dager, med mindre noe annet uttrykkelig er avtalt.

Skal det ved avtale som nevnt i første ledd foretas en kontrollprosedyre for å sikre at varene eller tjenestene er avtalemessige, og fordringshaveren først kan sette frem krav om betaling etter at en slik kontrollprosedyre er gjennomført, skal kontrollprose-

dyren ikke overstige 30 dager fra mottak av varene eller tjenestene. Dette gjelder likevel ikke dersom noe annet uttrykkelig er avtalt.

Ny § 2 b skal lyde:

§ 2 b *Særlige regler for avtaler mellom virksomheter og offentlige myndigheter om kjøp av varer eller tjenester*

Denne paragrafen gjelder avtaler mellom virksomheter og offentlige myndigheter om kjøp av varer eller tjenester.

Er skyldneren en offentlig myndighet, skal betalingsfristen ikke overstige

- a) *30 dager etter at skyldneren mottok faktura eller en tilsvarende betalingsoppfordring,*
- b) *30 dager etter mottak av varene eller tjenestene, dersom det er uklart når faktura eller en tilsvarende betalingsoppfordring er mottatt,*
- c) *30 dager etter mottak av varene eller tjenestene, dersom skyldneren mottar faktura eller en tilsvarende betalingsoppfordring tidligere enn varene eller tjenestene,*
- d) *30 dager etter datoen for godkjenning og kontroll, dersom det skal foretas en lovbestemt eller avtalebestemt kontrollprosedyre for å sikre at varene eller tjenestene er avtalemessige, og skyldneren mottar faktura eller en tilsvarende betalingsoppfordring tidligere eller samme dag som kontrollprosedyren sluttføres.*

Det kan settes en lengre betalingsfrist enn det som følger av andre ledd, bare dersom dette uttrykkelig er avtalt og en slik frist er saklig begrunnet ut fra de konkrete omstendighetene i avtaleforholdet. En slik lengre frist kan aldri overstige 60 dager. Kongen kan i forskrift fastsette at betalingsfristen i andre ledd bokstav a til d kan utvides til 60 dager for visse offentlige myndigheter.

Er skyldneren en offentlig myndighet, gjelder i tillegg til lovens øvrige bestemmelser følgende regler:

- a) *Det kan ikke avtales mellom skyldneren og fordringshaveren når en faktura skal anses mottatt av skyldneren.*
- b) *En kontrollprosedyre som nevnt i andre ledd bokstav d skal ikke overstige 30 dager fra mottak av varene eller tjenestene. Dette gjelder likevel ikke dersom noe annet er uttrykkelig bestemt i avtalen eller i anbudsdokumentene.*
- c) *Det kan ikke avtales at forsinkelsesrenten som skal svares av offentlige myndigheter etter bestemmelsen her, skal være lavere enn den lovbestemte forsinkelsesrenten etter § 3.*

§ 3 første ledd første punktum skal lyde:

Departementet fastsetter hvert halvår størrelsen av forsinkelsesrenten til en fast prosent årlig rente, som

skal svare til den pengepolitiske styringsrenten slik denne er fastsatt av Norges Bank per 1. januar og 1. juli det aktuelle år tillagt minst *åtte* prosentpoeng.

Ny § 3 a skal lyde:

§ 3 a Kompensasjon for inndrivelseskostnader

Når fordringshaveren kan kreve forsinkelsesrente etter § 2, kan fordringshaveren også kreve en kompensasjon av skyldneren for inndrivelseskostnader tilsvarende 40 euro.

Departementet kan i forskrift fastsette kompensasjonen etter første ledd i norske kroner.

Reglene i paragrafen her kan ikke fravikes ved avtale til skade for fordringshaveren.

Departementet kan i forskrift gi regler om forholdet til inkassoloven, herunder at kompensasjonen skal komme til fradrag i erstatning for utenrettslige inndrivelseskostnader etter inkassoloven.

§ 4 ny bokstav d skal lyde:

(d) Bestemmelsene i §§ 2 a, 2 b, 3 a og 4 a gjelder ikke når skylderen er en forbruker.

§ 4 a skal lyde:

§ 4 a Anvendelse av avtaleloven § 36 mv.

Ved anvendelsen av avtaleloven § 36 skal et vilkår eller en praksis som utelukker renter ved forsinket betaling, alltid anses urimelig. Et vilkår eller en praksis som utelukker kompensasjon for inndrivelseskostnader i samsvar med § 3 a, skal presumeres å være urimelig.

Retten kan etter påstand fastsette at en dom i saken skal gjelde for alle og enhver som gjør bruk av et standardvilkår eller en handelspraksis om betalings- tid eller følgene av forsinket betaling.

Reglene i paragrafen her kan ikke fravikes ved avtale til skade for fordringshaveren.

II

I lov 13. mai 1988 nr. 27 om kjøp skal § 49 andre ledd nytt andre punktum lyde:

Kjøperen kan ikke som følge av en slik undersøkelse utsette betalingen med mer enn 30 dager, med mindre selgeren uttrykkelig har godkjent dette.

III

1. Lova gjeld frå den tid Kongen bestemmer.
2. Lova gjeld ikkje for krav som er forfalle før lova trer i kraft.

Oslo, i justiskomiteen, den 27. november 2012

Per Sandberg
leder

André Oktay Dahl
ordfører

